

Avfallshantering 100% kretslopp

Degerforsin kunnan jätesuunnitelma

Itä-Värmlannin alueen jätehuollon yhteistyö Degerforsin kunnan, Karlskogan kunnan, Kristinehamn kunnan, Mariestadin kunnan, Filipstadin kunnan, Storforsin kunnan ja Gullspångin kunnan välillä

Yhteinen visiomme

100% kiertokulkua – 0% jäännöstuotteita

- Itä-Värmlannin alueen jätehuollossa on ihminen keskeisellä sijalla
- Jätehuolto on tehokas prosessi, jossa luodaan uusioraaka-aineita
- Myrkytön kiertokulku on suurin saavutuksemme

Liitteet

- 1 Tilannekuvaus/aiemman jätesuunnitelman seuranta
- 2 Kierrätyslaitokset ja jätteen loppukäsittely
- 3 Lakkautetut kaatopaikat
- 4 Pakkaukset ja keräyspaperi
- 5 Ympäristöarviointi

JÄTESUUNNITELMASTA JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYKSEEN

1 YHTEENVETO

Kunnanvaltuusto on Ympäristökaaren 15 luvun mukaan velvollinen vahvistamaan kunnalle jätehuoltojärjestyksen, joka koostuu jätehuoltomääräyksistä ja kunnallisesta jätehuoltosuunnitelmasta.

Vastuu jätehuollosta jakautuu Ruotsissa periaatteessa neljälle taholle: kunta, kotitaloudet, tuottajat ja toiminnanharjoittajat vastaavat kukin omasta osastaan.

Ympäristökaaren mukaan kunnan on annettava määräykset siitä, miten kotitalousjätteitä on käsiteltävä. Kunnan tehtävänä on myös vastata jätehuollosta, mikä käsittää kotitalousjätteen ja siihen verrattavissa olevien jätteen keräyksen ja loppukäsittelyn. Kunnalla on myös vastuu siitä, että vaaralliset jätteet kerätään ja kuljetetaan luvan saaneeseen vaarallisen jätteen käsittelylaitokseen.

Kotitalouksien tulee käsitellä jätteitä kunnan antamien määräysten mukaisesti. Kotitalouksien on myös lajiteltava jätteensä tuottajavastuusta annettujen asetusten mukaisesti ja toimitettava jäte tuottajien keräysjärjestelmiin.

Yllä mainittujen määräysten mukaan tuottaja eli se, joka ammattimaisesti valmistaa, maahantuo tai myy tuotteen tai pakkauksen, vastaa myös tuottajavastuun piiriin kuuluvien jätteiden keräyksestä, kuljetuksesta ja kierrätyksestä. Tuottajavastuu koskee nykyään paperi-, lasi-, metalli- ja muovipakkauksia, keräyspaperia, sähköisiä ja elektronisia kotitalouslaitteita, paristoja, hehkulamppuja, renkaita (ei pyöränrenkaita) ja autoja.

Mitä tulee muihin jätteisiin ja jäännöstuotteisiin eli elinkeinotoiminnasta ja teollisuuksista tuleviin jätteisiin, joiden ei katsota kuuluvan kotitalousjätteisiin ja jotka eivät kuulu tuottajavastuun piiriin, toiminnanharjoittaja vastaa siitä, että ne käsitellään hyväksyttävällä tavalla.

2 YMPÄRISTÖTAVOITTEET

2.1 Kansalliset ja alueelliset ympäristötavoitteet

Jätehuollon tavoitteita on laadittu niin kansallisella kuin alueellisella ja paikallisellakin tasolla. Kansalliset tavoitteet on laadittu 16 eri alueella ja ne jakaantuvat kansallisiin ympäristötavoitteisiin ja kansallisiin osatavoitteisiin. Yleistavoitteena on se, että tuleva sukupolvi saa perinnökseen yhteiskunnan, jossa suuret ympäristöongelmat on ratkaistu.

Kansallinen jätehuolto perustuu seuraaviin:

- Ruotsin ympäristölaatutavoitteet
- Ympäristökaari (SNF 1998:808), Jäteasetus (SFS 2001:1 063)
- Kansainväliset jätehuollon strategiat, Agenda 21, EU-oikeus
- Kestävän jätehuollon strategia- Ruotsin jättesuunnitelma

Tätä jätesuunnitelmaa ohjaavat lähinnä ympäristötavoitteet ”Hyvä asuinympäristö”, johon kuuluu jätteiden osalta oma osatavoite, ”Rajattu ilmasto vaikutus” ja ”Myrkytön ympäristö”. Örebron lääninhallitus on julkaisussaan nr.2005:12 hyväksynyt ”Örebron läänin ympäristötavoitteet 2005–2010”.

Jätteitä koskevat tavoitteet voidaan konkretisoida näin:

- Kotitalouksien vaarallisten jätteiden lajittelua parannetaan vuosina 2005–2010.
- Viimeistään vuonna 2010 vähintään 35 % kaikista läänin ruokajätteistä, jotka ovat peräisin läänin kotitalouksista, ravintoloista, suurkeittiöistä ja kaupoista, kierrätetään biologisesti. Tavoite koskee syntypaikkalajiteltua ruokajätettä niin kotikomposteissa kuin kompostointilaitoksessa.
- Lääkejäämien ympäristöön joutumisen riskiä on pienennettävä.

2.2 Paikalliset ympäristötavoitteet

Kansallisten ja alueellisten tavoitteiden pohjalta Degerforsin kunta on asettanut jätehuollolle ja puhtaanapidolle pitkäaikaistavoitteita. Tavoitteet 2017:

- Visiota edistävä alueellinen yhteistyö
- Yhteinen tiedotus- ja viestintästrategia Itä-Värmlannissa
- Jätehuolto on suunniteltava kiertokulkuajattelun pohjalta
- Jätevedenpuhdistamoista saadun lietteen on oltava niin laadukasta, että sen voi levittää pelloille
- Kunnan toiminnan on oltava esimerkillistä
- Jäteasioiden tulee kuulua tärkeänä osana valvonnan piiriin
- Työympäristön on oltava tärkeä tekijä kaikessa jätehuollossa
- Jätetaksan on stimuloitava pitkäaikaisiin kestäviin ratkaisuihin
- Lajittelun on oltava helppoa

Kunnan on asetettava tavoitteet sekä kunnan vastuualueeseen kuuluvien jätteiden osalta että niiden jätteiden osalta, joista kunta ei vastaa. Kunnan on kuitenkin vaikea vaikuttaa siihen, miten niitä jätteitä käsitellään, jotka eivät kuulu sen vastuualueeseen.

On tärkeää, että tavoitteet ohjaavat jätehuoltoa toimenpiteisiin, jotka edistävät runsasta ja tasokasta lajittelua ja kierrätystä.

Kunnan on vaikea vaikuttaa yhteiskunnan kulutukseen ja siitä syntyvien jätteiden kokonaismäärään. Sitä vastoin kunta voi käyttää erilaisia ohjauskeinoja ja voi esim. jätehuoltomaksujen kautta yrittää lisätä jätteen uudelleenkäyttöä ja kierrätystä kuntalaisten parissa. Kunnan on parannettava jäteasioista tiedottamista ja tarjottava neuvontaa jäteasioissa.

3 DEGERFORSIN JÄTEHUOLTO

Jätesuunnitelma antaa jätehuollon suuntaviivat ja tavoitteet. Jätehuoltoa säätelevät jätehuoltomääräykset.

3.1 Organisaatio

Degerforsin kunnan jäteasioista vastaa palvelulautakunta. Palveluhallinnon käyttöyksikkö hoitaa asiakaskontaktit, suunnittelun, kilpailutukset, laskutuksen, asiakasrekisterin pidon, kierrätyskeskukset ja kotitalousjätteiden keräyksen.

3.2 Talous

Degerforsin puhtaanapidon/jätehuollon liikevaihto oli vuonna 2008 noin 7,5 miljoonaa. Jätehuolto on täysin maksujen avulla rahoitettavaa toimintaa. Jätehuoltotaksa koostuu perusmaksusta sekä haku- ja käsittelymaksusta.

3.3 Keruujärjestelmä

Degerforsin kunnassa on noin 5 000 kotitaloutta. Näistä 3 150 on yhden tai kahden perheen kiinteistöjä ja 1 850 asuntoa sijaitsee usean perheen taloissa. Degerforsin kunnassa kerätään syntypaikkalajiteltua jätettä. Tämä merkitsee sitä, että kotitaloudet lajittelevat jätteensä poltettaviin kotitalousjätteisiin, kompostoitaviin kotitalousjätteisiin ja tuottajavastuunalaisiin jätteisiin. Kiinteistön omistaja säilyttää poltettavat ja kompostoitavat jätteet erillisissä astioissa kunnes jätteet kerätään vuorolistan mukaan. Kotitaloudet voivat myös itse kompostoida jätteensä, mutta siihen vaaditaan rakennus- ja ympäristöhallinnon lupa.

Tuottajavastuunalaisia ovat pakkausjätteet eli lasi-, metalli-, muovi-, paperi- ja kartonki-pakkaukset sekä lehdet. Kotitaloudet vastaavat itse näiden jätteiden toimittamista lähimpään kierrätyspisteeseen.

3.4 Degerforsin kunnan kierrätyskeskus

Degerforsin kunnan kierrätyskeskus on osoitteessa Industrigatan1. Kierrätyskeskuksen toiminta koostuu jätteiden vastaanotosta, lajittelusta sekä karkeajätteen ja kotitalouksien ja pienyritysten esilajitellun materiaalin uudelleen lastauksesta. Kierrätyskeskus ottaa vastaan ja välivarastoi kotitalouksien vaaralliset jätteet. Laitoksella tapahtuu lyhytaikainen välivarastointi, minkä jälkeen jätteet kuljetetaan muualle käsittelylaitokseen, poltettavaksi, materiaali-kierrätykseen tai kaatopaikalle. Kotitaloudet saavat tuoda jätteitä maksutta, pienyritysten on maksettava voimassa olevan taksan mukainen maksu.

3.5 JÄTEMÄÄRÄT JA JÄTTEIDEN KÄSITTELY

Degerforsin kunnan käsitelty jätemäärä oli v 2007 noin 4 600 tonnia. Eri jätefraktioiden välinen jakauma oli:

• Energiakäyttö ja kierrätys	noin 3 600 tonnia
• Kaatopaikkasijoitus	noin 400 tonnia
• Kompostointi	noin 200 tonnia
• Välivarastointi ja kierrätys	noin 200 tonnia

Palamaton ja kompostoitavaksi kelpaamaton jäte kerätään kierrätyskeskukseen. Jäte on loppujätettä, joka sijoitetaan kaatopaikalle tai välivarastoidaan ennen kuin se käsitellään eri käsittelylaitoksissa. Loppujätteet kuljetetaan kierrätyskeskuksesta Mosserudin jätelaitokseen Karlskogassa kaatopaikkasijoitusta varten.

4 KIERRÄTYS

4.1 Tuotevastuun alainen jäte

Tuotevastuu merkitsee sitä, että tuottajat vastaavat tuotteiden keräyksestä, poiskuljetuksesta ja kierrätyksestä. Tuottajalla tarkoitetaan tässä jokaista, joka ammattimaisesti valmistaa, maahantuo, täyttää ja/tai myy tuotteen.

Tuottajavastuunalaisia tuotteita ovat metalli-, lasi-, muovi-, paperi- ja kartonkipakkaukset sekä sähkö- ja elektroniikkalaitteet, paristot ja akut, autot, renkaat (paitsi vanteet) sekä keräyspaperi.

Pakkauksia koskevan tuottajavastuun tarkoituksena ohjata pakkausten toteutusta ja tuotantoa niin, että niistä tulisi helposti uusiokäytettäviä ja kierrätettäviä. Pakkaukset, joita ei voi uusiokäyttää tai joiden materiaalia ei voi kierrättää, on suunniteltava sellaisiksi, että niiden hävityksestä aiheutuva ympäristöhaitta olisi mahdollisimman pieni. Pakkausten ja keräyspaperin tuottajat ovat perustaneet yrityksen nimeltä **Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI)**. Degerforsin kunnassa on 8 kierrätyspistettä, jotka kuuluvat tuottajavastuun piiriin.

4.2 Mitä jätteelle tapahtuu lajittelun jälkeen?

Lajitellut jätefraktiot menevät kierrätykseen eri puolille Ruotsia. Vaikka osa näistä jätteistä joudutaan kuljettamaan pitkiä matkoja kierrätettäväksi, ympäristövoitot ovat silti suuret. Tämä johtuu siitä, että jätteen kierrätys vie huomattavasti vähemmän energiaa kuin uuden raaka-aineen käyttö.

Poltettava kotitalousjäte: Poltettavat kotitalousjätteet kerätään ja kuljetetaan Karlskoga Energi & Miljön polttolaitokselle Karlskogaan energiantuotantoa varten. Poltettava puujäte ja risut murskataan kierrätyskeskuksessa ja hyödynnetään energiantuotannossa.

Kompostoitava kotitalousjäte: Kompostoitavat kotitalousjätteet kerätään ja viedään Karlskoga Energi & miljön jätelaitokseen Mosserudissa ja kuljetetaan sieltä yhdessä Karlskogan kompostoitavien kotitalousjätteiden kanssa Örebron kunnan kompostointilaitokseen Atleverketiin. Valmista kompostimultaa käytetään maanvalmistukseen.

Loppujäte (kaatopaikalle menevä): Sijoitetaan Karlskoga Energi & Miljön jätelaitokseen Karlskogan Mosserudissa.

Keräyspaperi kierrätetään seuraavien yritysten toimesta: Holmen Paper AB, Stora Enso, SCA Forest Products AB ja M-real Sverige AB. Prosessissa syntyy paperimassaa, josta tehdään uusia lehtiä tai talous- ja WC-paperia. Paperikuidut voidaan uusiokäyttää viidestä seitsemään kertaa ennen kuin ne ovat loppuunkuluneet ja poltetaan.

Muovipakkaukset: Kierrätetään suurimmalta osin näiden yritysten toimesta: Swerec AB, Lanna/Bredaryd ja Vogt Plastic, Premnitz, Saksa. Tarkan lajittelun ja työstön avulla muovista tulee usioraaka-ainetta, usioraetta, jota myydään muovituotteita valmistaville yrityksille. Epätasaista laatua oleva muovi käytetään muovilankkujen, välitukien ja kukkaruukkujen valmistukseen. Kovat muovipakkaukset voidaan kierrättää seitsemän kertaa ennen kuin muovi on loppuunkulunut ja menee energiakäyttöön. Vuodesta 2009 lähtien Degerforsin kunnassa kerätään pehmeitä muovipakkauksia. Ne lajitellaan samaan säiliöön kuin kovat muovipakkaukset. Pehmeät muovipakkaukset käytetään pääasiassa sementtiteollisuuden polttoaineena. Kilo muovia vastaa noin yhtä öljylittraa, mikä tarkoittaa sitä, että muovilla on korkea energia-arvo.

Kartonkipakkaukset: Kierrätetään Norrköpingissä tai Örebrossa. Kerätyistä kartonkipakkauksista valmistetaan uusia pakkauksia tai kipsilevyjen kartonkipintoja.

Metallipakkaukset: Metallia voi kierrättää lukemattomia kertoja ilman että sen laatu heikkenee. Kerätyt metallipakkaukset jauhetaan ja teräs erotetaan alumiinista magneettien avulla. Teräksestä valmistetaan esim. ratakiskoja ja raudoitustankoja. Alumiini sulatetaan harkoiksi, joita käytetään uusioraaka-aineen valmistukseen. Lopulta se päättyy autonosiin tai säilykepurkkeihin. Kierrätetyn alumiinin käyttö säästää 95 % energiaa uuden alumiinin käyttöön verrattuna.

Lasipakkaukset: Kaikki Ruotsissa kerätty värillinen ja kirkas lasi päättyy Svensk GlasÅtervinning-yritykseen Hammarissa. Siellä lasista tehdään uusioraaka-ainetta, josta valmistetaan purkkeja tai pulloja, tai se myydään rakennuseristeitä valmistaville yrityksille. Lasia voi kierrättää useita kertoja ilman että sen laatu heikkenee. On tärkeää, ettei lasissa ole esim. keramiikan tai posliinin jätteitä (nämä ovat esimerkkejä loppujätteistä), koska ne pilaavat sulatusprosessin huonontaan lasin laatua.

Sähkö- ja elektroniikkalaitteet mukaan lukien paristot, hehkulamput, loisteputket, energiansäästölamput ja kodinkoneet: El-Kretsen vasta siitä, että kerätyt sähkölaitteet kuljetetaan esikäsittelyyn ja kierrätetään voimassa olevien lakien mukaisesti. Järjestelmä on helppo kotitalouksille, jotka jättävät sähkölaitteensa ja kodinkoneensa kierrätyskeskukseen.

Vaarallinen jäte: Kotitaloudet saavat jättää maksutta vaarallista jätettä kierrätyskeskukseen. Vaarallinen jäte kuljetetaan luvan saaneisiin vaarallisten jätteiden käsittelylaitoksiin. Vaarallinen jäte koostuu monista erilaisista tuotteista, minkä vuoksi kierrätyksessä on suuria eroja. Pääosa vaarallisesta jätteestä kuljetetaan Degerforsista SAKAB:in laitokselle Kumlaan.

Nya faropiktogram för märkning

5 TOIMINTATAVOITTEET JA TOIMENPITEET V 2010 – 2013

5.1 Tavoite kotitalousjätteiden ja niihin rinnastettavien

jätteiden suhteen

- Vähintään 40 % orgaanisista kotitalousjätteistä käsitellään vuonna 2013 biologisesti.
- Kerättyjen kotitalousjätteiden määrä vähenee lisääntyneen syntypaikkalajittelun ansiosta 10 %:lla vuoteen 2012 mennessä.
- Kauden aikana suoritetaan kaksi pistokoetutkimusta kotikompostoinnista ja yksi jäteanalyysi poltettavista kotitalousjätteistä

Ympäristövaikutusarviointi: Positiivinen ympäristövaikutus, koska jätteiden poltto vähenee ja syntypaikkalajittelu lisääntyy, mikä lisää kierrätysastetta

5.2 Tiedotustavoite

Vähintään kerran vuodessa järjestetään kuntalaisille suunnattu tietokampanja, jolla pyritään lisäämään heidän tietämystään siitä, miten jätteet lajitellaan ja miksi.

Kunnan kotisivulla olevaa tietoa jätehuollosta ja syntypaikkalajittelusta on päivitettävä säännöllisesti.

Ympäristövaikutusarviointi: Positiivinen ympäristövaikutus, syntypaikkalajittelu lisääntyy, mikä lisää kierrätysastetta ja tekee kuntalaiset entistä ympäristötietoisemmiksi.

5.3 Tavoite elinkeinotoiminnan jätteiden suhteen

Helpotetaan yritysten kierrätystä tiedottamisen ja neuvonnan avulla, se suunnataan varsinkin pieniin yrityksiin.

Ympäristövaikutusarviointi: Positiivinen ympäristövaikutus, syntypaikkalajittelu lisääntyy, mikä lisää kierrätysastetta ja lisää myös kuntalaisten ympäristötietoisuutta.

5.4 Tavoite vaarallisten jätteiden suhteen

Kierrätyskeskuksessa minimoidaan hyvän ja laadukkaan palvelun avulla virheet vaarallisen jätteen lajittelussa. Vaarallisia jätteitä ei saa joutua muiden jätteiden joukkoon.

Ympäristövaikutusarviointi: Positiivinen ympäristövaikutus, entistä vähemmän myrkkijä ympäristöön.

5.5 Loppujätetavoite

Kaatopaikalle sijoitettavan loppujätteen kokonaismäärä on vuonna 2010 enintään 375 tonnia ja vuonna 2013 enintään 350 tonnia. Kaatopaikkasijoitus tehdään vain silloin, kun ei ole muita käsittelymahdollisuuksia.

Ympäristövaikutusarviointi: Positiivinen ympäristövaikutus, positiivinen vaikutus asuinympäristöön, entistä terveempi ilma ja vähemmän myrkkijä ympäristöön.

5.6 Lietetavoite

Kunnan jätevedenpuhdistamon ja yksityisten kaivojen liete on vuonna 2013 oltava tarpeeksi laadukasta, että se soveltuu kasvualustan raaka-aineeksi tai maanparannusaineeksi.

Ympäristövaikutusarviointi: Positiivinen ympäristövaikutus. Voidaan vähentää ravinteiden lisäämistä keinolannoitteiden muodossa, mikä on positiivista ennen kaikkea fosforin kannalta, joka on katoava resurssi.